

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

Unirea

REDACTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA.

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ce spune Mussolini

Despre împăcarea cunoscută a Italiei cu Vaticanul

Tratatul dela 11 Februarie dintre Vatican și Quirinal continuă a fi comentat de întreaga presă mondială, care vede în el cel mai important eveniment internațional din ultimii ani. Credem deci că am lipsi dela datorie, dacă n'am da și noi declarațiile făcute asupra lui de șeful guvernului italian, care s'a ocupat de el în marele congres fascist ținut la Roma Dumineca trecută, când a spus în esență cam următoarele:

Imperiul roman formează baza istorică a creștinismului în primul rând, a catolicismului în al doilea rând. După lungi și triste secole de împărțire, de aservire streinilor, Roma trebuia să fie capitala Italiei reînviată, căci nici un alt oraș nu poate fi capitala Italiei. Dar evenimentele necesare și concluzia lor fatală, primul avânt al resorgimentului, au cauzat grave dificultăți, cari dela 1870 turbură conștiința Italianilor. Acest diferend era un adevărat spine în trupul națiunii. El a fost scos prin acordurile dela 11 Februarie, acorduri juste și precise, cari crează între Italia și Sfântul Scaun, nu o situație de conjuzie sau de ipocrizie, dar o situație de diferențiere și de loialitate.

... Este pueril de a vorbi de învinși și de învingători. Trebuie să se vorbească de echitatea absolută a acordului, care consolidează reciproc și de iure o situație devenită de acum încolo definitivă, în locul acelei care era și periculoasă și penibilă. Acordul este întotdeauna preferabil unui diferend, după cum raporturile de bună vecinătate au fost totdeauna preferabile războiului.

Pacea dintre Quirinal și Vatican este un eveniment de importanță supremă, nu numai pentru Italia, dar pentru întreaga lume. Pentru Italiani e suficient de a aminti, că la 11 Februarie 1929 deabca regatul Italiei a fost recunoscut având Roma drept capitală și Casa de Savoia ca dinastie domnitoare. Din partea noastră am recunoscut în mod loial suveranitatea Sfântului Scaun, nu numai fiindcă exista în fapt, nu numai fiindcă am fi ținut seama de micimea unui teritoriu, a cărui exiguitate e compensată printr-o grandoare de altă natură, dar în urma convingerii, că șeful suprem al unei religii universale nu poate să fie cetățeanul unui alt stat, fără a admite declinul catolicismului și a universalității sale. Am recunoscut bisericii catolice un loc proeminent în viața religioasă a poporului italian, ceea ce este perfect natural pentru un popor catolic ca al nostru și într'un regim cum e regimul fascist. Regimul nostru este și de data aceasta consequent. Aceasta nu înseamnă și este aproape inutil de a sublinia acest lucru, că celelalte culte, care până aici erau tolerate, vor fi urmărite, suprimate, sau pur și simplu vexate... Putem spune că realizăm ceea ce a fost linia noastră de conduită urmărită în fapt dela 1923.

Sufletul poporului a simțit că soluția lungii și delicatei problemei romane este un titlu de mândrie și dovada forței și solidității regimului fascist...

Control sau chiemare?

În atențiunea părintelui Borza și altor tineri muncitori în vîia Domnului *)

de UN PREOT VETERÂN

Aproape cu *trei decenii* în urmă, un colaborator extern al „Unirei” și a altor foi de pe vremuri, preot tânăr, nu mai puțin însuflețit pentru progresarea cauzelor bisericești ca părintele Borza și alți tineri preoți ai zilelor noastre, într'o serie de articole de fond (Nr.ii 32, 33, 34 din 1902 ai „Unirei” noastre) cercetând cauzele atâtor slăbiciuni din conducătorii poporului, le găsește, între altele, și în *controla slabă*:

„...Tânărul preot — scrie — părăsește Institutul, apoi primește o stațiune și — pache! Mai mult nimenea nu se trudește cu el. Că „satisfacă oare acel preot tânăr mandatului, „expres al Mântuitorului: „Mergând învățați... „și prin urmare că ține oare regulat, dar *regulat*, cateheze celor mici în școală și predici „celor mari în biserică, — că oare păstor adevărat ai turmei sale, care să-și și pască „de fapt turma, ori își folosește cârja numai „să o bage la strungă pentru tuns și muls?... — „Cine știe? Nu-i nimenea, cine să-l controleze. „Dă și el, ca mulți alții, pe calapodul, inventat „bag seamă de ceata duhovnicească a barba- „longilor din Fanar: *precum va voi cel mai mare*. Și Dumnezeu, ce bine e pentru mulți, „că în parohiile lor *ei sunt cei mai mari!*... „Controlă dnilor și fraților, controlă ne trebuie! „Că apoi cine să fie acei controlori, că „în câte zile la lună sau săptămână să-și facă „inspecțiile, sau că din ce fond să li-se acopere „salariile, onorariile — puțin ne împoartă. Esen- „țialul e, să avem leviți crescuți pentru pasto- „rația practică și pe lângă aceștia controlori „conștiințioși, dacă vrem, ca turmele noastre „cuvântătoare să fie conduse de păstori zeloși „la izvoarele de viață dătătoare ale mântuirii”.

De când s'au scris acestea — preotul tânăr de pe vremuri, azi încăruntit, a trecut peste o mie și una de crize în zbuciumul vieții; multe iluzii frumoase i-s'au spulberat; multă energie a consumat întru ajungerea unor finte idealiste, ce altora li-s'au părut himere,

*) Deși nu găsim, că p. Ioan Borza s'ar fi făcut — prin scrisul său din Nr. 9 (2 Martie c) al „Unirii” — vrednic de apostrofările credem prea aspre și nemeritate ale acestui articol, îl publicăm totuși, deoparte pentru a oferi o satisfacție „bătrânilor” de talia celui zugrăvit de autor — un foarte vrednic preot și protopop din părțile Orășii —, iar de alta, și mai ales, pentru icoana minunată și atât de grăitoare ce ne-o dă despre acești „bătrâni” venerabili. P. Borza nu trebuie să se supere pentru cele scrise aici, ci mai curând să se bucure, că în generația, desigur foarte vrednică a fraților mai bătrâni, se găsește atâta râvnă pentru binele casei Domnului. De aceea îl și prevenim, că nu înțelegem să deschidem o polemică pe această chestiune, în care importanța chiemării preoțești se poate împăca foarte ușor cu binele mare ce poate veni de pe urma unui control mai eficace.

N. R.

ori de-adreptul prostii, una însă n'a pierdut în toată viața sa: Zelul înflăcărat spre tot ce e sfânt, bun, drept și frumos. Azi, acest bătrân e mai activ decât a fost în tinerețe, căci zelul său teoretic l-a trecut în muncă practică. Ca tânăr striga și el mai mult, azi tace și face mai mult; atunci dădea cu duiumul sfaturi la sanarea tuturor relelor, ce bătuiău în biserică, azi merge înainte cu pilda practicei. Așa însuflețit cum era atunci, ar fi fost în stare să atragă toate fulgerile și trăsnetele asupra capului bieților frați ai săi în Domnul, pe cari nu-i vedea atât de idealști, atât de râvnitori după bunul obștesc, cum se socotea pe sine că este, iar astăzi, când cu capul plecat în palmă pune pe hârtie aceste șire, acei câți-va picuri calzi, ce îi înrouează vederea, îl întăresc în convingerea, câștigată în praxa vieții, că *însădar am pune lângă tot al doilea preot tânăr câte-un controlor, dacă acestor controlori tineri le lipsește baza morală, dacă nu-i stăpânește duhul chiemării sfinte ab ovo, din frageda lor tinerețe*. Că s'au ruinat atâtea valori neprețuite, atâtea talente, că s'au scufundat în noroi atâția preoți tineri, fără nădejdea salvării, cauza nu e alta, decât că *n'au avut chiemarea*, sau cel puțin *n'au făcut nimic, să fie chiemați*...

Nu pricep deci tonul fraților mei tineri, când cauza tuturor relelor o caută în noi, „*bătrânii cu praxă*”. Ba trebuie să protestez cu toată tăria sufletului împotriva unor înșinuări, ca ale confratelui Borza, la adresa noastră a „bătrânilor”, cași cum atingerea lor cu noi „*le-ar încetina pasul*”, ba că chiar noi, „*i-am împinge într'acolo, ca peste câți-va ani să nu se mai cunoască pe sine înșiși*”... Ce hule, ce batjocuri is astea? Așa. Pentru aceia ați muncit dară, bieți bătrânilor, o viață întregă, să vă vedeți sfântul Sion ridicat la splendoarea, ce stârnește uimirea și invidie în o lume întregă, străină de legea voastră, Sionul vostru, ca apoi răsplata să vă fie hulă și batjocură, chiar dela aceia, cari menirea ar avea să apuce din mâinile voastre tremurătoare stindardul glorios, ce l-ați purtat mândru, nepătat, prin atâtea furtuni primejdioase, să-l apuce ei, tinerii, și să-l poarte mai departe în triumf, sus pe culmi amețitoare, unde voi, bătrânii istoviți de muncă, nu-i mai puteți urmări, decât cu privirile voastre stinse, cu mâini ridicate spre blagoslovire, și cu buze ce rostesc în urma lor rugăciuni fierbinți de izbândă... Într'adevăr, frumoasă plată. Dar e plata tuturor dreptilor „dela Abel până la Zacharia, fiul Barachiei, pe care l-au ucis între biserică și altar”...

Dar de ce ne sunt ucigașii tocmai con-

frații noștri? Iată întrebarea, la care noi bieți „bătrâni”, nu găsim răspunsul... Să nu fie cu supărare, i-aș pune Frăției Sale Borza o altă întrebare: cu ce fel de bătrâni ai avut, Frăția ta, atingere până acum? Mi-e frică, că aceia vor fi niște excepțiuni, ce nu-ți fac nici Frăției Tale, nici bisericii cinste. Dar apoi că din pricina câtor-va bătrâni, ticăloși dela început, ori ticăloșiți cu vremea, să timbrezi o falangă întreagă de bătrâni, încărungiți în cinstea și în munca pe cari Frăția Ta și coetanii Frăției Tale numai de-aici încolo aveți să le prestați în serviciul bisericii și a neamului, este, să mi-se ierte cuvântul, cel puțin o *inșăneală*, care am socotit că e bine să nu rămână neînfiertă... Poștește, Frăția Ta, și scrie, însufleștește, îndeamnă la bine, și mai cu seamă: *premergi cu pildă bună în pastorația practică* și vei primi laude. Dar nu scărița, pentru Dumnezeu, pe nimenea, cu atât mai puțin pe cei bătrâni, cărora voi, tinerii, aveți să le *mulțumiți prezentul*, fie laudat Dumnezeu, nu tocmai atât de funest, cum vi-l închipuiți, ba, dincontră, cel puțin cu 1000% mai îmbucurător, decât trecutul de acum sunt 40-50 ani.

Vrei dovezi? — căci ai cerut, ei bine și le dau... Te conduc în parohia unui „bătrân”, dehonestat de Frăția Ta. Să-i deschidem caietul de muncă. Tot atunci deschidem și un caiet de-a înaintașilor noștri de acum 40-50 ani. În caietul celui bătrân de acum 50 ani vezi unele date, triste de tot. Citești: liturghii 50-80; predici 5-6; mărturisiri 20-30; cuminecări 20-30 și toate acestea *peste 40-50 de ani*. Și acum iată, ce înregistrează „bătrânul” de azi: La finea anului 1928: liturghii 279; predici 158; mărturisiri 4191; cuminecări 6688. Și dacă vrei, Frăția Ta, pot să te conduc și în parohiile altor bătrâni. Vei găsi datele la fel. Firește, eu stau bun numai pentru bătrânii, cu cari sunt eu în atingere, și de prin părțile noastre, pe cari îi cunosc personal. — Că vor fi de-o potrivă tot atât de zeloși și bătrânii din alte ținuturi — nădăduiesc, doar trăim cu toții timpurile marilor refaceri, fizice și morale... Când vă veți putea mândri și DV. cei tineri, de bătrâni hulitori, cu succesele raportate de aceștia, pe terenul religios-moral și în pastorația practică, atunci — dar nici atunci și nici într'un caz nu vă este permis să vă necinstiți bătrânii, pe cari, cum și DV. știți, și Scriptura îi ia sub ocrotirea sa, statorind sancțiuni aspre împotriva bărfitorilor lor *neprecugetați*, ca să retac termini mai... aspri.

Nu controlori, dară, ci chemări preoțești, inimi înfăcdate ne trebuiesc, cari să strige cât mai puțin, dar în schimb să muncească cât se poate mai mult!

Incolo pace și bună învoire!

Lupta dintre ortodocși și uniți în Ardeal. În legătură cu discuția din parlament a chestiei pascale — care a provocat o declarație împăciuitoare a guvernului în sensul că, „respectând hotărîrea Sf. Sinod pentru 31 Martie, nu va împiedeca cu forța Statului pe mine să serbez sf. Paști atunci, când conștiința sa religioasă îi dictează” —, s'a atins și chestia luptei dintre ortodocșii și uniții din Ardeal.

Fostul ministru *Dr. Nicolae Lupu*, ajuns leader al mișcării cincimaiste, a adus anume mitropolitului dela Sibiu învinuirea că a provocat lupta cunoscută dintre cele două biserici românești din Ardeal, afirmând, că lucrul acesta nu s'a făcut „din dragoste pentru biserica pravoslavnică”, ci „dintr'o urită și condamabilă ambiție personală, care întunecă totul”. Apropos de această afirmație, d. Dr. N. Lupu a avut și alte ieșiri contra I. Preasfințitului Nicolae, în fața cărora d. *I. Maniu*, președintele de consiliu, s'a simțit îndemnat să ia

apărarea mitropolitului dela Sibiu. Intervenția aceasta a dlui I. Maniu — ale cărei cuvinte autentice n'am reușit să le avem până acum — se exploatează în sensul, că I. Preasfințitul Sibiului ar fi fost spălat și de acuza de a fi pornit și alimentat neîntrerupt, până în timpul din urmă, luptele confesionale din Ardeal.

Nu știm mai de aproape în ce a stat această apărare a dlui I. Maniu, dar nu putem crede, că ea s'ar fi estins și asupra acestor lupte, a căror inițiativa și-o revendică, pas de pas, mitropolitul Sibiului, făcând din ea chiar un adevărat titlu de mândrie. Faptul este mai mult decât evident, și o mărturiseste implicite și *ultimul număr (dela 13 Martie c.) al „Telegrafului Român”*, care — într'o polemică cu d. Nae Ionescu dela „Cuvântul” — spune următoarele: „Lupta dintre ortodocși și uniți n'a deschis-o „P. S. Naculai”, ci ceice au făcut „unație”, vânzându-și credința pentru un blid de linte. Și o continuă ceice stăruie în această unație. Adevărat, că I. P. S. mitropolit Nicolae nu a cântat nici un imn de slavă papistașismului vechiu sau nou; nici n'a făcut propunerea să li-se ridice vre-un monument celorce au rupt solidaritatea spirituală a neamului românesc. Atitudinea aceasta (I, de rășboiu și de rășboire) a isvorit însă tocmai din nemărginita sa dragoste pentru legea românească și pentru unitatea sufletească a neamului românesc”.

Se confirmă deci încă odată, că luptele recente dintre bisericile românești din Ardeal au fost o operă de proselitism păcătos al ortodoxiei sibiene, îndrumat de „neodihnitul” ei stăpân, care abia acum în urmă și-a dat, se pare, seama, că tot e mai bine s'o lase cevaș mai domol. Și coafirmarea aceasta, care trăiește de altfel în conștiința tuturor Ardelenilor nepreocupați, nu poate fi slăbită de nici o declarație ministerială.

Pentru Paresimi

Sustine — abstinence!

Gânduri creștine asupra stăpânirii de sine*)

de Pr. Dumitru Neda

II

2. R'goarea ashezei creștine, bine înțeleasă, n'are de-aface, nici în clin nici în mănec, cu prăpastiile de ură pustiitoare, săpate între trup și spirit de antagonismul propovăduit de crezul ce-a odrăslit nirvana buchistă. Precum străin îi este concepției creștine a creațiunii și dualismul platonician, de care suntem la mii de leghe. Cum ar și îndrepta Hristos firea omenească, dacă ea ar fi stricată în sine, *essentialiter*? Cum ar fi fost El fără de păcat, într'omenindu-se, dacă păcatul este inerent trupului omenesc, cărnii și sângelui, și cum ar putea osândi păcatul în trup dacă și El însuși ar fi astfel păcătos?

Amăsurat ideologiei creștine, al cărei cel mai autorizat doctrinar este, după Domnul, sluga sa smerită, pe cât de versată într'ale darului, pe atât de cernută prin sita cunoștinței de oameni, lucruri și controverse scolastice — sf. Pavel —, **legătura păcatului cu trupul e numai accidentală**, avându-și temeiul nu în firea lucrurilor ca atari, în însăși natura omenească, ci într'un fapt istoric, care a făcut ca această natură să nu mai fie ceea ce trebuia să fie în lumina perspectivelor primordiale ale dumnezeirii. Firea omenească, în hoc ordine rerum, e vândută ca roabă păcatului, tiranizată de satrapii turbulenți și răvrățiți ai patimilor nesățioase, ajutate de simțurile oarbe și slugarnice,

împotriva legii minții celei înrudite cu înțelepciunea veșnică, ale cărei rânduieli le respectă și dorește să le vadă respectate. Obârșia răului — video meliora proboque, deteriora sequor — trebuie căutată în neascultarea păcătoasă a lui Adam, al cărui păcat este și al nostru al tuturor, pentru că la un moment dat *tot trupul* — tot ce era să fie cândva trup omenesc — era concentrat în Adam, așa că isvorul vieții omenești a fost murdărit în înseși resursele sale și murdăria aceasta trece din neam în neam, simultan cu răspândirea trupului omenesc.

Împotriva volinciei trupului asupra răzuințelor sufletului, ni-se dau ajutoarele Sf. Duh, cu menirea ca, împreună lucrând cu ele, să ducem la biruință aspirațiile Spiritului ce locuiește atunci în trupurile noastre muritoare, chemate și ele la nemurirea învierii de mai apoi (Rom. 8, 9-11).¹⁾ Finalul practic al considerațiilor acestora e cel cuprins în cuvintele: Eu socotesc, că nu sunt vrednice patimile vremii de acum de mărirea, ce va să se arate într'u noi (Rom. 8, 18). Iar fiindcă trupul poștește împotriva spiritului și acesta la rândul său se împotrivesc poștelor deșerte și amăgitoare ale trupului, cei cari sunt ai lui Hristos o singură atitudine pot să iea: să-și răstignească trupul cu patimile și cu poștele (Gal. 5, 17, 24). Apostolul premerse și el cu pilda proprie: Că-mi muncesc trupul meu și-l supun robiei ca nu cumva, propovăduind aștora, însumi să mă fac netrebnic (1 Cor. 9, 27).

În oglinda vremilor de apostolică râvnă și umitoare cuceriri pe seama Evangheliei lui Hristos celui răstignit, se resfrîng vedenii ca acestea: Vestitorii credinței... niște rânduiți spre moarte (1 Cor. 4, 9), pribegind adeseori — Pavel și ca el și ceilalți — cu primejdii pe ape, în năcazuri dela tâlhari, dela Iudovi, dela păgâni, în nevoi în pustie, ca în cetăți, ca între frați mincinoși; în frig, în golătate, în priveghieri și postari, în temăiță și'n bătăi peste măsură, apăsați pretutindenea de povara grijii de toate bisericile (2 Cor. 11, 23-28), ce înfiripaseră. Datător de ton în orânduirea vieții apostolice-pastorale a fost atunci, și de atunci încoace totdeauna, sfatul de Dumnezeu insuflat: Cu Spiritul să umblați și pofta trupului să n'o împliniți (Gal. 5, 16). Toate sufletele creștine simțitoare, — păstorii sufletești a fortiori — au sesizat după cum se cuvine cuprinsul îmbărbătării: De veți omori cu Spiritul faptele trupului veți fi vii și s'au temut pe drept cuvânt de primejdia advertamentului: Iară de veți trăi după trup, veți muri. (Rom. 8, 13).

Și ce înseamnă a vieții după trup?

Ne-o spune în felul său practic, simpatic și foarte nimerit, Iulianus Pomerius: „Acela trăiește după trup, care trăiește după capriciile capului propriu: se duce unde vrea, doarme când vrea, cum vrea, cât vrea, vorbește ce vrea și unde vrea; mănâncă și bea când vrea ce vrea și cât vrea; în sfârșit își face voia cu tot ce-i plăcut de mirosit, molcuț de pipăit, desfătător de privit, cu tot ce pare celorlalte simțuri ale trupului său de dorit, toate aceste plăceri procurându-și-le precum voiește, pentru că el toate, și cele iertate și cele neiertate, le voiește trupestă”.²⁾

Lată-i calea asta a moliciunii și mulți umblă pe ea. Câți nu vreau s'ajungă la pierire caută să se feriască de ademenirile ei, desbrăcând cu ch bzuință sălnică pe omul cel vechiu, cu faptele lui trupesti, spre a îmbrăca

¹⁾ Mai pe larg, pe bază de texte, la: *F. Frat S. J.: La théologie de Saint Paul. Paris. 1927. vol. I. pag. 279-283.*

²⁾ Cf. *Ios. Schneider S. J.: Manuale Clericorum. Ratisbonae 1898 pag. 98.*

*) Pentru mai ușoară plasare, dăm această urmare a „folței” din numărul trecut în această formă. *N. R.*

în înfrinare necruțătoare, pe cel nou, duhovnicese, după chipul Celui ce l-a făcut pe el (Colos. 3, 9—10), nevoindu-se în necurmăte cazne într'acolo, ca mădularele lor să nu mai fie arme de nedreptate păcatului, ci arme de dreptate lui Dumnezeu (Rom. 6, 13), ca să poată vieții într' înviorarea vieții, devenind lăcașuri cinstite ale Sf. Duh, într'o lume, în care tot ce este nu-i altceva decât pofta trupului, pofta ochilor și trufia vieții (1 Io. 2, 16).

Conștiința creștină e în drept să riposteze la imberbele lumii: Ad majora natus sum! și-i dătoare să se țină deasupra tuturor celor zidite cu prețul oricăror eforturi și jertfe. Imperativele desăvârșirii evanghelice is limpezi și categorice, mijloacele-s multe și dovedite ca ducătoare la scop, pildele-s uimitor de variate. Total zice: încearcă și vei putea. Si hi et haec potuerunt, quare non et tu Augustine?

Cu o condiție: Si vis. Cu alte cuvinte: *dacă-ți vei face silă*, stăpânindu-ți slăbiciunile și supunându-te de bunăvoie la cazne salutare. Principiile ashezei creștine sunt logice și bine întemeiate.

3. Stăpânește-ți limba, mădularul acesta mic, despre care totuși, ne învăță Scripturile că, de și-i puțiatel foc, multe lemne aprinde; lumea aceasta de nedreptăți ce sporește tot trupul; răutatea aceasta neastămpărată, plină de otravă aducătoare de moarte (Iac. 3, 5—8). Mult pășitul proroc David, sigur, reîmprospetează amintiri amare din viața proprie, pomenind de cuvinte - săg-ți (Ps. 54, 24) de limbi sabii ascuțite (Ps. 56, 6), de otrava de aspidă, ascunsă sub buze viclene (Ps. 139, 3). Isprăvile funeste ale mădularului acestuia folosit rău, storc fiului lui Sirah observarea de osândă: Lovitura biciului face vânătăie, iar lovitura limbii frânge oasele. Mulți au pierit de ascuțitul sabiei, ci nu ca ceice au căzut de limbă. Pericit este cel ce a scâpat de ea și care n'a trecut în mânia ei. Care n'a tras jugul ei și cu legăturile ei nu s'a legat. Că jugul ei jug de fier este și legăturile ei sunt legături de aramă. Moarte rea este moartea ei și *mai de folos este iadul decât ea*. (Cartea Ințel. 28, 18—23).

Drept are proverbul: Tăcerea (de mulțori) e ca mierea, pentru tine și pentru alții. Și vorba multă-i sărăcie. Svântă, deatâtea ori, apele bogate ale harului sfințitor, la atâția inși și-i totodată dovada sunătoare a sărăciei spirituale ce-o svârle 'n lume. Demosthene a lovit cuiul în cap, apostrofând un flecar: „Dacă tu de fapt ai ști mult, n'ar fi de lipsă să bați atâtea din gură“. Deoarece, dupăcum susține, cu finețea-i cunoscută, La Rochefoucauld: Semnul distinctiv al spiritelor mari este să spună mult în vorbe puține, pe când al spiritelor de calibru mic e acela de a trâncăni mult fără să spună ceva.

Așadar: mai puțină vorbărie goală și fără rost!

Adepții lui Pythagoras, spune-se, aveau să petreacă cei dintâi cinci ani de ucenicie în tăcere deplină (silențiu perfect!). Sf. Agathon a purtat sub limbă, trei ani de zile, o petricică. Sf. Theodosie a tot tăcut treizeci-cinci de ani. Sf. Gregoriu Teologul, în credința că i-ar fi scăpat o vorbă nesocotită, drept ispășire, s'a osândit singur la patruzeci de zile de post aspru și tăcere. Sfânta Scriptură nu ne-a păstrat dela sf. Iosif nici un cuvânt, iar dela Preacurata abia șapte. Sf. Ieronim povestește că în călătoriile multe ce-a întreprins, a cunoscut mulți curioși ce nu schimbaseră câte șapte ani de zile nici un cuvânt, cu nimeni. Sfeșnicul cel luminos al teologiei apusene, sf. Toma de Aquino, tocmai pentru taci-urnitatea sa, era gratificat de tovarășii săi de școală cu epitetul de bou mut. Și pildele, de

felul acestora, se pot îngrămădi la nesfârșit, pentru a culege din toate învățământul de mare însemnătate: Tăcerea-i o comoară de râvnit. Schweigen ist Gold.

Reforma limbii e un punct de mănecare în strădania spre sfințenie. Hodorozeala nu-i caracteristica sfinților. Cuvintele multe înmulțesc deșertăciunea (Eccl. 6, 11) și păcatele. De nu greșește cineva în cuvânt — ne învăță sf. Iacob, fratele Domnului —, acela este om desăvârșit, puternic a-și înfrâna și tot trupul (Iac. 3, 2). Sf. Ambrosie fixează un adevăr vrednic de toată luarea noastră aminte: Am cunoscut mulți inși căzuți în păcate prin vorbăria multă, dar de abia de cunosc vre-unul ce ar fi păcătuit prin tăcere. Sfatul sf. Ion Gurădeazur face cât o avere întreagă: *Numai atunci să vorbești când vorba e mai de folos decât tăcerea!*

Ca preot îți vei spune deci cuvântul, vestind adevărul Domnului, cu vreme și fără vreme (2 Tim. 4, 2), decât ori va pretinde aceasta binele aproapelui și diavolul stăpânului. Deoarece și sub acest respect e la loc spusa lui Napoleon: „Șapte guri cari strigă, mai mult fac împreună, decât un milion de guri încheiate“. Cămi muți is o pacoste. Totdeauna însă înainte de a zice ceva, întreabă-te: Ce ai de gând să zici? Cu ce scop? În ce chip? Cui ai să te adresezi? Dumnezeu ți-a dat doar doi ochi în apropierea unicei guri ca să te uiți bine cu sine stai de vorbă.¹⁾

Nebigarea în seamă a recerințelor acelui quomodo? al contactului verbal, cu deosebire, e izvor nescăpat de neplăceri și pentru cel ce greșește și pentru alții, pe cari îi atinge cumva. Toți șarlatarii știu că vorba dulce mult aduce și-și dau silință să devină măștri în arta de a vorbi dulce, ca să poată prinde cât mai multe muște, într'un interes ori altul, personal, profan, deseori păcătos. Și nu-i atunci o jale să vezi că pot fi vânători de suflete nemuritoare (Mc. 1, 17), cari n'au atâtea pricepere și bun simț în deprinderea slujbii lor sfințe, ca aceia în sfârșiriile lor? **Preoții-arici**, de cari ori din cătrău te vei apropia, o să te ntepi sunt un blăstăm în pastorație. De câte ori nu-i cazul de certat fără milă (Tit. 1, 13) — cu blândețe și atunci (2 Tim. 2, 25) —, dela preoți e deașteptat să se resimtă, fără greș, picuratul demolitor al untdelemnului blândețelor și nu oțetul pișcător și repulsiv al scârbei. Un credincios bruscat grobian de „părintele“ său e un dușman gata și de neîmpăcat. Și cei nervoși până la a nu se ști stăpâni, să poftescă în sanator ori la balamuc, nicidecum însă în fruntea turmii credincioase, hărțuită, înțepată, brutalizată de destui alții.

Erupțiile nervoase, de altminteri, ori dela cine ar porni ele și între orice împrejurări s'ar produce, nu-s binecuvântate nici în sorgința lor, nici în urmările lor. Sf. Ieronim avea temeuri destule, cu cădere, să se căineze umilit, de surescătările firii sale meridionale, aprinse: Parce mihi Domine, quia Dalmata sum — Doamne iartă-mă, pentru că sânt din Dalmația! (prouti fama fertur). Oh! de ne-am supraveghia și noi vorba ca sfinții și ne-am cuminti din poticnelele pedepsite și plânse ale limbii, mult mai frumoasă ar fi viața și 'n valea aceasta a plângerilor.

Căți nu s'au rugat cu Psalmistul: Pune, Doamne, pază gurii mele... (Ps. 140, 3), toți au avut pricină de jelanie mai apoi. Și-i dureros din cale afară să vezi într'aceștia și personalități, pomenirea cărora posteritatea o face altfel cu respect profund. Așa: impetuositatea nestăpânită a firii sale arțăgoase și înțepătoare, cât rău n'a cășunat ea acelui Doctor mirabilis, care a fost cândva Roger Bacon († 1294) și

¹⁾ Cf. F. X. Kever: Das Noviziat der Zunge. Regensburg. 1918, pag. 67—80.

totodată și progresului științific al vremii și al veacurilor ce i-au urmat? Uriasul acesta al gândirii și al experimentării științifice a fost silit să ducă o viață de tragedie antică, încarcerat, umilit, obișduit — adevărat Prometheu în lanțuri —, pentru că prostiei și susceptibilității fraților și a celor ce putere aveau să-l sloboziască ori să-l osândiască, se aliase și naturelul său necruțator: Lingua ejus contra omnes, cum relevă oarecine. Destul să amintim numai, că, pe lângă frați și superiori minorum gentium, el ironizase și lumina ochilor ordului cărui-a aparținut și el, pe Alexandru de Hales († 1245), cel supranumit Doctor irrefragabilis, ridiculizându-i, malițios, operele multe la număr și guele la cântar cât (vorba lui Roger): harnic m'gar să fie ca să le poată purta în spinare²⁾. Las'că el își mai uitase și de amplificarea preotească-călugărească a axiomei: Homo homini lupus — (vine amplificarea) — sacerdos sacerdoti lupior, monachus monacho lupissimus.

La noi, „boacăne“ la fel a săvârșit cineva care deasemeni nu era străin călugăriei: Gheorgha Șincai († 1816), luceafărul rătăcitor, ce caută să părăsească sălaș cuviincios, salar cinstit și ajutoare în naturalii³⁾ ca să umble pribeag prin lume, afflictus ultra modum și lipsit până la a cere bani dela Samuil Vulcan să-și poată face un rând de vesminte⁴⁾ în urma împunsăturilor administrate celor înfierați ca „tauri grași din cucuruz“ și altora mai sus puși⁵⁾. Fabulistul „Scării“ s'a născut numai după moartea lui Șincai, așa c'a fost cu neputință să-i fi dat de gândit cu „morală“ rezonului practic și decisiv deatâtea ori în diferendele dintre cei mici și cei mari: Ai să taci chitic. *Vezi, eu sunt mai mare iar tu ești mai mic*. Punctum. Pausa.

Satira IV. a lui Antioh Cantemir († 1744), nobilul vlăstar instrăinat al neamului nostru, și Boileau al Rusiei⁶⁾, are povata, să-i zicem curioasă (în trad. P. S. S. Ghemadie al Râmnicului):

Acel care dorește a fi cu lumea bine.

Și a trăi în pace, lingșiri să scrie.

Ceace prințul diplomat ar fi putut spune și privitor la vorbă — res enim ad idem reddit — și ceace nici un om al bisericii, care se respectă, nu va face, fiindcă-i repugnă. Apostatul Talleyrand († 1838) putea fi de părerea cinică, cumcă adevărat omului i-ar fi fost dată limba ca să-și poată ascundă gândurile. Dar numai acesta și cei de teapa lui. Restul omenirii a fost și va fi în veci de convingerea, că limba-i lăsată de Z ditorul a toate să samene în suflete semințele binelui și ale frumosului îndatorați fiind noi s'o stăpânim de cumva s'ar abate dela calea croită ei de Creator. Minciuna, vorba de rușine, ocară neîntemeiată, blestemele, tot cuvântul de prisos, lauda de sine, bărfelile, glumele nesărate, criticile nedrepte ori neîndreptățite, veșnica vâicăreală, orice narcotic și orice venin al limbii, este uriciune înaintea Făcătorului.

Departa de noi pete ca acestea!

Un temei al legăturilor noastre cu Polonia. În legătură cu vizita ministrului nostru de externe la Varșovia, și cu discursurile de prietinie ce s'au rostit acolo cu acest prilej, d. N. Iorga scrie (în „N. Rom.“ dela 5 Martie c.) următoarele:

»Intre noi și aliații noștri Poloni este o

¹⁾ Cf. Dr. Mester János: Rogerius Baco fejlődése, jelleme és szerepe az emberi művelődés történetében. Religio. 1915.

²⁾ Cf. Dr. Ioan Raftu: Blajul, Brașov 1911 pag. 48.

³⁾ Cf. Dr. Iacob Radu: Doi luceferi rătăcitori. București. 1924 pag. 23.

⁴⁾ Cf. A. Papiu Ilarian: Viața și operele lui Gh. Șincai. B. p. t. nr. 697 pag. 15.

⁵⁾ Cf. L. Leger: Istoria literaturii rusești pag. 28 în Bpt. 886—887.

legătură mai puternică, decât a tuturor convențiilor diplomatice, prin cari suntem apropiați unii de alții: *latinismul*. El există în noi prin însuși sângele nostru... Există și prin limba pe care o vorbim și în care așa de clar răsună silabele latine, și se împletește așa de armonios fraza prin care Roma a vorbit, orânduitoare, tuturor neamurilor. Dar la Polonii slavi — atât de slavii! — ideea latină a venit pe altă cale: a *bisericii romane*, care exercită acolo o atât de puternică influență, încât ea e un *factor esențial al naționalității înseși*. Astfel și ei și noi am primit o disciplină de spirit, care e cel mai prețios dar pentru o grupare omenească.

Frumoase și adevărate cuvinte, cari vor face, poate, și pe alți ortodocși să nu mai vadă în catolicismul bisericii romane un element menit a distruge naționalitatea unui popor.

Știri mărunte

Misiuni populare la Ghimeșfăget.

Cu bucurie înregistrăm știrea că în puternica noastră parohie dela granița Moldovei, Ghimeșfăget, s'au ținut de curând misiuni populare de 8 zile (24 Februarie — 3 Martie), primele misiuni de așa lungă durată în arhiepiscopie. Ele au fost conduse de P. Cuvioșia Sa păr. *Atanasie A. Maxim*, igumenul mănăstirii baziliane dela Bicsad, a cărui muncă a avut roade din cele mai bogate.

Premiile S. S. R. În adunarea generală a »Societății scriitorilor români« din Dumineca trecută s'au distribuit premiile anuale ale acestei societăți. Scriitorii consacrați prin aceste premii sunt următorii: *N. Davidescu*, premiat pentru romanul »Vioara mută« cu 25,000 Lei; *V. Demetrius*, premiat pentru romanul »Monahul Damian« cu 20,000 Lei; *Tudor Argeșei*, premiat pentru volumul de poezii »Cuvinte adevărate« cu 10,000 Lei; *M. Celarianu*, premiat pentru volumul de poezii »Drumul« cu 6000 Lei; *I. C. Vissarion*, premiat pentru volumul în proză »Corvin« cu 4000 Lei; *I. Peltz*, premiat pentru volumul în proză »Viața cu haz și fără a numelui Stan« cu 2000 Lei și *G. Talaz* pentru »Sonetul unei hrube« cu 1000 Lei.

Locale. Dumineca viitoare, la Florii, va predica în catedrală păr. *Dr. Nicolae Lupu*, profesor la Academia de teologie.

— În conferința extensiunii universitare din Dumineca trecută, d. prof. *Silviu Dragomir* a înviat în fața publicului ascultător figură frumoasă și aproape legendară a tribunului Constantin Romanul dela 1848, un erou al Câmpiei ardelenne, ale cărui fapte au fost prea puțin cunoscute până acum. Sprijinind pe date noi și în cea mai mare parte inedite, conferința a fost ascultată cu adevărată evlavie, fiind răsplătită la urmă cu aplauze deosebit de bine

meritate. — Măine se va ținea, la ora obișnuită de 10 jumătate, ultima conferință din acest ciclu, la care va vorbi d. profesor *Augustin Maior*.

— Dumineca viitoare, la Florii, se va ținea o *adunare generală de constituire a foștilor voluntari români* din județul Târnava mică. Ea va avea loc în sala mare a hotelului »Univers« la ora 3 după masă. Constituirea se face în vederea serbărilor din Maiu ale unirii și va fi prezidată de d. *Dr. Augustin Frățila*, preș. comitetului Blaj.

A murit Th. D. Speranția. Sâmbăta trecută, în 9 Martie c. s'a stins la București, în vârstă de 74 ani, cunoscutul autor de anecdote populare, *Teodor D. Speranția*, care în timpul din urmă deținea și un post de inspector general al învățământului secundar. În afară de cele vre-o zece volume de anecdote, numite, mai ales în edițiile din urmă: »botezate«, »de post«, »pipărate«, »nouă« »proaspete« etc. — cari inconstabil sunt cea mai însemnată parte a operei sale —, *Speranția* a scris și multe lucrări de teatru sătesc și de romane populare. Toate au cunoscut un real succes în masele populare, pentru cari anecdotele lui au format, pe alocurea, aproape unica hrană intelectuală. Pentru meritele sale Academia îl avea între membri săi corespondenți.

† **Maria Nilca n. Ioanoviciu**, soția preotului nostru *Augustin Nilca* din Voiniceni (archiepiscopie), s'a stins la 11 Martie c. în anul 50 al vieții și 33 al fericitei sale căsătorii. O deplâng numeroase rudeni. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

PENTRU COLABORATORI. Bunii noștri prieteni cari țin să colaboreze la numărul de sărbători a sf. Paști, sunt rugați să ne trimită manuscrisele cel mai târziu până Miercuri, în săptămâna Patimilor. Tot până atunci rugăm și scrisorile pastorale ale Preasfințitelor arhieriei.

M. Sibiu. »Națiunea« liberală dela Cluj publică în numărul său dela 2 Martie c. o dare de seamă asupra activității din anul trecut a protopopiatului ortodox de acolo, având imprudența să divulge și următoarele șire: »Pentru o sistematică propagandă cu caracter moral și religios protopopiatul a ajuns în acea fericită situație să poată întreprinde o campanie în stil mare. Spre acest scop servește »Fondul de propagandă«, înghelat din suma pusă la dispoziția protopopiatului de d. *Dr. Lupș Ion*, ca ministru al sănătății. — N'ar strica, credem, să puneți aceste șire sub ochii de Argus ai strașnicilor purcători de bugete dela mitropolia sibiiană, cari în cele din urmă, tot vor înțelege, sperăm, că n'au ce se plânge prea mult de »nedreptățile« bugetare, pe cari le încearcă în zilele noastre, poate mai puțin »sperțoase« decât cele de până acum. În orice caz, noi n'avem nici o nădejde să primim dela guvernul actual, și mai ales nu dela ministerul sănătății, »fonduri« pentru o propagandă »cu caracter religios și moral«.

»Ordinea«. București. Citind cele scrise în numărul DV. dela 12 Martie c. sub titlul »Se pregătește terenul propagandei catolice în țară«, trebuie să constatăm, cu durere, că ați apucat intru toate pe panta »habotnicului« d. *Tudor* (zis *Popescu*, zis *Dominant*, zis și *Șchiatu*) dela »Națiunea Dominantă«. Și dacă în adevăr credeți serios, că împotriva »propagandei doctrinei

moderne dela Blaj, favorizată de *Ignațiu Loyola* și fruntea guvernului României de azi« se impun: »măsurări serioase și severe de apărare națională (! sic!), ar putea mai bine să fuzionezi pur și simplu, spre a oferi lumii spectacolul, că în lagărul presei române încep să graseze o anume... epidemie.

Dr. B. Cluj. Chestia cu »Paștile bisericii unite« este o simplă manevră a dd. dela »Cuvântul«, cari știu, se vede, ce să mai inventeze pentru a continua a agita această chestiune. Noi suntem în plin post, peste două săptămâni vom prăznui învierea, fiind absolut exclus, să mai începem odată postul d'a capo, spre putea avea Paștile la 5 Maiu, până când ar avea o pentru roșit și... găinile dlui *Dr. N. Lupu*.

C. Iankow-Most (Iugoslavia). Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

T. Sibiu. Confirmăm primirea sumei de 300 Lei. Vă mulțumim pentru suprasolvire.

Oficiul parohial. Gherța-Mare. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

P. Arad. Primit 200 Lei. Pe anul trecut aveți reșta de 80 Lei.

D. Sășugatag. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Sănger. Am primit abonamentul pe 1929.

Dr. G. Lugoj. Am primit suma trimisă. Adresa am corectat-o.

Dr. N. Târgu-Mureș. Chităm primirea sumei de 200 Lei.

B. Santău. Am primit abonamentul pe anul curent.

ATENȚIUNE!

Cu onoare aduc la cunoștința On. publicității că biroul meu edil l-am transferat în **JIBOU**, jud. Sălaj.

Întreprind orice lucrări de construcții. Pregătesc planuri de biserici, în care sunt specializat. Pregătesc iconostase în cele mai avantajoase condițiuni.

Întreprindere de construcții

Alexandru Floriânsics

JIBOU

(666) 6 - 8

Batoze Typul cel mai nou

Tractoare

Istalațiuni de moară

S. A. Română pentru Comerț de Mașini Agricole

Cluj, Str. Regina Maria Nr. 45

Reprezentanța generală pentru România a fabricii

Első Magyar Gazdasági Gépgyár BUDAPESTA

(927) 2 - 2

Atențiune!

Secție de covoare, introdusă de curând

Covoare de Torna, cu modele foarte bogat colorate, de cea mai bună calitate și cu prețuri neînchipuit de solide. Înainte de a Vă cumpăra covoare, treceți pela depozitul firmei

GROMEN & HERBERT CLUJ, Regele Ferdinand 13

(666) 1-2

Numele firmei este deplină garanță pentru buna calitate